

C Z Ę S Ć I.

Delegacja Sowiecka.

Personalne. Do Delegacji przybyła nowa maszynistka nazwiskiem RANG. Wyjechali do Związła dnia 24/X. RAPAPORT, BABIOZ. Mają wyjechać do Mińska przez Brześć LAPUNCEW i SMOLIN.

Rozmowy telegraficzne.

Rozmowy od ostatniego raportu przeważnie dotyczyły nieporozumień z powodu zajścia w czasie stawiania skupów na granicy. Wiadomości politycznych ani też wojskowych w rozmowach zwykłych nie było. Były wysłane 3 rozmowy, raczej depesze, szyfrowane. Zerwanie stosunków z powodu stanowiska Delegacji Rosyjskiej SEUNIS uważa za konflikt bardzo ostry, który pociągnąć może zmiany w personaljach polskiej tak i rosyjskiej Delegacji. Ponadto przy każdej sposobności SEUNIS podkreśla zachłanność i chciwość oraz nietakt Polskiej Delegacji w sprawach granicznych.

Ogólne uwagi.

Zachowanie się członków Delegacji Rosyjskiej po incydencie na granicy jest nacechowane bezceremonjalną typowo bolszewicką arogancją. Najtaktowniejsi dotychczas BEKLESZOW i JAKIMOWICZ w niczem nie ustępują SEUNISOWI, którego zachowanie się bardzo zbliżone jest do bezczelności żydowskiej. Kontakt z miejscowymi komunistami nadal jest utrzymywany.

Prace graniczne.

Dnia 23/X na skutek odpowiedzi Prezesa Delegacji Sowieckiej na propozycje polskiej delegacji, utrzymanej w tonie prowokacyjnym nastąpiło zerwanie stosunków dyplomatycznych. Obecnie przygotowuje się materiały do dalszego wytyczania granicy na odcinku Korzec-Ostróg. Prace te są już na ukończeniu.

W Krzemieńcu czynione są prace około odremontowania budynku dawnego liceum na pomieszczenie Podkomisji Wołyńskiej.

Dowództwo Kwatery.

Ostatnie polecenia ^{za} łożenia placówek na terenie Ukrainy dotąd nie zostało wykonane z powodu braku kredytów. Przygotowani są ludzie i cały plan pracy w myśl ostatniego rozkazu. Oczekuje się tylko dalszych dyspozycji co do ewentualnego kredytu.

Sytuacja na Wołyniu.

Ogólno-polityczna.

Ludność Wołynia dzięki blizkiemu sąsiedztwu z Ukrainą Sowiecką, gdzie warunki ekonomiczne są bardzo złe, jest stosunkowo zadowolona ze swego losu i tendencji przewrotowych ani też niezadowolona z władz polskich nie przejawia. Niektóre tylko odłamy ludności żydowskiej i część zawodowych agitatorów rekrutujących się z grup robotniczych rozwija swą działalność w kierunku zaostżenia stosunków między ludnością a władzami polskimi. Ludność specjalnie wiejska podkreśla swoją lojalność do Polski mimo że częstokroć jest ~~krzywdzono~~ krzywdzono przez niewyrobiony i zdemoralizowany aparat administracyjny. Praca bolszewicka w kierunku wywołania rozruchów mogłaby mieć powodzenie tylko na tle kryzysu ekonomicznego i tylko w sferach robotniczych oraz służby folwarcznej.

Partje polityczne i nastroje ludności.

Z partji politycznych polskich żadna życia nie przejawia. Stan ten z początkiem b.r. był o wiele lepszym gdyż dawało się zauważyć rozwój pewnych poglądów politycznych wśród sfer polskich włościan oraz inteligencji pracującej, obecnie zaś stale ~~wzrasta~~ wzrasta polityczny analfabetyzm ludności polskiej. Koniecznym byłoby ~~by~~ rozpocząć zapomocą organizacji społecznych pracę w tym kierunku. Równocześnie z zanikiem rozwoju politycznego ludności polskiej zamiera także i poczucie patriotyzmu. Przyczyny tego leżą przede wszystkim w handlu i dążeniach do zysków, które pochłaniają w zupełności umysły Polaków. Z partji rosyjskich zaczyna energicznie ^{na W. F. i na partyę} pracować monarchistyczna. Główną rolę w pracy tej odgrywa duchowieństwo prawosławne z centralą w Poczajowie, dokąd obecnie ciągną na wszelakie odpusty masy ludności ukraińskiej. W pracy monarchistycznej bezwiednie pomagają prawosławnemu duchowieństwu ukraińcy. Grupy ukraińskie galicyjskie przez Poczajów starają się pozyskać wpływy na ludność ukraińską na Wołyniu. Na rękę w tem idą im popi poczajowscy. Na miejsce poprzedniego biskupa w Poczajowie został wyznaczony obecnie "JERZY" Emiana ta według wszelkiego prawdopodobieństwa będzie dla nas korzystna. Niezależnie od agitacji jawnej

braku.

WR
2
Ruch ten jest dla nas bardzo niebezpieczny gdyż ciemna ludność na tle fanatyzmu religijnego może pójść za głosem swoich doradców. Szczegóły akcji tej posiada por. Bratkowski, który tą sprawą specjalnie się zainteresował w czasie pobytu na Wołyniu. Ukraińcy "petlurowcy" obecnie, dawniej prowadzoną akcję dość energicznie, w kierunku wywołania powstania po stronie rosyjskiej, pracować prawie że zaprzestali. Teraz daje się zauważyć wzrost akcji w kierunku nawiązania kontaktu ściślejszego kooperatywy ukraińskich z strony polskiej z takimi po stronie ukraińskiej. Jako przykład służyć może fakt, że zaświadczenie kooperatywy ukraińskiej jest dostateczną legitymacją i gwarantuje nietykalność oraz pomoc po starców na Ukrainie sowieckiej. Ruch kulturalno oświatowy przez "proświtę" powoli zamiera. Kłamać to należy na karb lojalności chłopu ukraińskiego do Polski. Niezależnie od ruchu powstańczego na korzyść którego poszczególni emisariusze na stronie polskiej pracują w całym życiu ukraińskim politycznym daje się zauważyć wyczekiwanie. Agenci grup ukraińskich prawicowych /WYSZYWANY i SKOROPADZKI/ akcję swą na Wołyniu ograniczają narazie do wywiadu. Podkreślić tu należy że wspomniani agenci posiadają znaczne sumy pieniężne w swoim rozporządzeniu. Logicznie wnioskując przypuszczać należy że moment obecny jest momentem przygotowania do rozwinięcia energicznej akcji w kierunku pozyskania ludności Wołynia dla swoich celów. Akcja ta jest ściśle związana z politycznym ruchem antypaństwowym Galicji Wschodniej. Ludność żydowska nada bez zmiany. Z organizacji społecznych polskich rozwija się pomysłnie mimo niedołężnego kierownictwa w Równem, rówiński "Strzelec" i inne organizacje jak "Straż Kresowa", "Rady Ludowe", "Związek ziemian" prawie że nie pracują. Ostatni tylko energicznie krząta się około zabezpieczenia interesów swoich członków.

Władze administracyjne.

Nadal bez zmian. Zaszła zmiana personalna w starostwie ostrogskim gdzie na miejsce starosty Mrówczyńskiego został zamianowany p. NOEL. W innych starostwach jak też i województwie od czasu raportu Nr. 7 nie się nie zmienia. Należałoby włączyć w stosunki personalne w sądownictwie, gdyż całe prawie jest w rękach rasiów.

Stan ekonomiczny. a/ rolnictwo. Zbiory tegoroczne zboża dają ponad zapotrzebowanie własne na jeden powiat 150000 ~~ton~~ nadwyżki. Obliczenie to jest nieścisłe gdyż wzięta jest przeciętna. Tegoroczny urodzaj kartofli w stosunku do normalnych zbiorów określić można jako dobry. Zasięwy ozime uskutecznił na 80% w stosunku do obszaru ziemi. Bydło i konie na Wołyniu są w ilości nadmiernej. Z chorób zwierzęcych w niektórych tylko powiatach był księgususz który przedostał się do województwa poleskiego. Zapotrzebowanie rolników na maszyny rolnicze jest prawie w zupełności pokryte. Przemysł rolny jak cukrownie na Wołyniu stoi dosyć nisko gdyż czynną jest zaledwie 1 w Korcu. Młyny wszystkie uruchomione. Zapotrzebowania własnego nie pokrywają.

b/ przemysł. Oprócz przemysłu rolnego rozwinięty jest na Wołyniu przemysł garbarski. Czynne garbarnie są: w Korcu, Ostrogu, i Krzemieńcu. Skóry surowe w większych partjach przychodzą do nas z Ukrainy. Gotowe fabrykacje wysyłane są do kraju. Następnie dość intensywnie pracuje przemysł leśny, który wytwarza półfabrykaty, n.p. klepkę, deski, i. t. p. Przemysł ten prawie cały jest w rękach prywatnych. Nadleśnictwa w kierunku opanowania przemysłu leśnego w rękach państwa nie prawie nie zdziałają. Cementownia w Zdobunowie ma być w roku przyszłym uruchomiona. Zauważyć się może dość silny ruch w kierunku stworzenia przemysłu włókienniczego. Projektowana jest mianowicie budowa fabryki w Równem. Przemysł gorzelniczy uruchomiony w 10%. Najlepiej prosperują browary piwne których jest na Wołyniu kilka dużych oraz cały szereg mniejszych w kolonjach czeskich.

c/ handel. Handel na Wołyniu większy w rękach przeważnie polskich drobny nadal w rękach żydowskich. Duży ruch współdzielczy i szereg nowych kooperatyw wyruguje z czasem żydów z handlu drobnego. Wołyni obecnie posiada towarów bardzo dużo ponad własne zapotrzebowanie. Zjawisko to tłumaczy się tem że większe firmy ściągają całe masy towarów dla handlu z Rosją który jak dotąd jest spordyczny i na małą skalę prowadzony. Z 40 przedsiębiorstw handlowych na Wołyniu tylko 4 zdążyły porobić mniejsze tranzakcje z "Wniesztorgiem". Bardzo smutnym objawem i dla państwa szkodliwym jest fakt że niektóre przedsiębiorstwa handlowe wolą zamiast ~~zwarować~~ opłacać funkcjonariuszy służby granicznej i towar nieocłony

drogą nielegalną przesyłać do Rosji. Na Wołyniu na eksport można
większe ilości chmielu, lnu, półfabrykatów drzewnych i koni i b dła

Kordon graniczny
i uchodźcy.

Obsada kordonu granicznego z chwilą objęcia inspekcji granicy
na województwo wołyńskie przez por. Grocholskiego, stopniowo zmie-
nia się jednakże dotąd jeszcze dzieją się nadużycia gdyż w prze-
ciagu tak krótkiego czasu nie można było przeprowadzić raczej
uskutecznić zupełnej zmiany a co zatem idzie i sanacji stosunków
na granicy. Napływ uchodźców nie zmniejsza się. Wiadomości otrzy-
mane drogą oficjalną od władz sowieckich stwierdzają że napływ ten
ma się zwiększyć co najmniej o 50%. Przygotowane są bowiem większe
partje uchodźców które oczekują zezwolenia na przekroczenie gra-
nicy. Kontrola powracających do Polski którą w pierwszej linii
prowadzi posterunek JURA na granicy, jest zgoła nie pożądana, gdyż
po pierwsze nie daje żadnych rezultatów jako kontrola bo ogląda
nie na zewnątrz przechodzącego granicę, trudno podciągnąć pod
miano kontroli, następnie kontrola tak powoduje zjawisko, że ty-
siące uchodźców w warunkach jaknajgorszych oczekuje swojej ko-
lejki na przejście granicy.

Wojskowość.

Na terenie Wołynia w b.m. wzmożone są gry wojenne, które prowa-
dzi dow. 13 dyw. następnie gen. HALLER Stanisław. Gry te odbywają
się przeważnie w rejonie Równa i xxi Zdobounowa.

Została zlikwidowana Ekspozytura II Oddziału na czele której stał
rotm. BARANOWSKI. Likwidacja ta nastąpiła na skutek rozkazu DO Gen.
Lublin. Z całej Ekspozytury pozostała tylko sekcja ofensywy z por.
KOWALCZUKIEM na czele. Sekcja ta nie posiada prawie żadnych kre-
dytów i bardzo szczupły personal pomocniczy złożony z 2 podof.
i maszynistki. Trudno spodziewać się by placówka taka bez pień-
dzy i ludzi mogła dawać pożądane rezultaty.

Od ostatniego raportu na teren Wołynia nie przybyły żadne oddzia-
ły wojskowe. Nastroje żołnierzy 13-tej Dywizji dobre, zaopatrzenie
i wyżywienie pozostawia wiele do życzenia. Wskazaniem byłoby by
oddziały stojące bliżej granicy rosyjskiej były ze względów poli-
tycznych jak najlepiej zaopatrzone i wyżywione. Pobór wojskowy
przeszedł bez spodziewanych komplikacji.